

VIRRAN *varrelta*

Päijälän kylälehti

01/2026

4-14

*Tarinoita
Tukkilaistuvalla*

23

Mysteeriesineet

PÄIJÄLÄ
Kylä virran varrella

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Sisältö ja toimitus
- 2 Pääkirjoitus
- 3 PJ-palsta
- 4 Elinvoimainen Päijälä 2015-25 ja
Kunnan tervehdys
- 5 Laurin kokemuksia Tuvalta
- 7 Pörö, Risto ja Olli
- 10 Kravattijätkät Risto
- 11 Tukkilaiset tuloo
- 13 Kyläläisten mietteitä Tuvasta
- 15 Ralli-info
- 16 Opastettuja retkiä Päijälässä?
- 17 Kylällä tapahtunutta
- 18 Laskiaisrieha
- 19 Pääsiäishartaus
- 20 Vielä ehdit näyttelyyn
- 21 Reijo Koskisen muistolle
- 22 Tapahtumakalenteri
- 23 Mysteeriesineet

Pirtin laskiaisriehassa Matikaiset, Jarkko Sihvo ja Päivi Raskinen ihastelevat Leevi-koiran villapaitaa. s. 18

Tukki-laistuvalla vauhti kiihtyy ennen avajaisia. s. 5-6

Ralli-infoa s. 15

Virran Varrelta - Päijälän kylälehti, 01/2026

Virran Varrelta -toimituskunta: Hannu Lahtinen (päätoimittaja), Leena Bragge, Riitta Hellqvist, Pasi Koskinen, Ulla Lahtinen, Mika Liehu, Risto Lehto, Kimmo Malin, Anita Ojala, Lauri Onali ja Merja Åkerlind
Julkaisijat: Päijälän kristillinen yhdistys, Päijälän seudun kyläyhdistys ja Mäkimaan Muhku
Lehden taitto: Leena Bragge, Ulla Lahtinen ja Mirkka Lempiäinen
Painatus: Padasjoen kirjapaino. Painetaan 4 krt. vuodessa.

Yhteystiedot:
VV-päätoimittaja Hannu Lahtinen, 0500 304769, hannu.lahtinen@pajjala.fi
Päijälän kristillisen yhdistyksen puheenjohtaja Terhi Ratalahti, 045 1318891, terhi.ratalahti@gmail.com
Päijälän Seudun kyläyhdistyksen puheenjohtaja Leena Bragge 040 8326131, leenaobragge@gmail.com
Mäkimaan Muhku: Risto Lehto, rhlehto1@gmail.com
Kansikuva: Merja Åkerlind

Arvoisa kylälehtemme lukija!

Sinulla on nyt luettavana lehtemme erikoisnumero, joka suurelta osin keskittyy Metsä- ja uittoperinteen säilyttämishankkeeseen kylällämme, mutta on myös kevään 2026 pääsiäisnumero.

Tämä kevät onkin taas ollut ja tuntuu jatkuvan omanlaisenaan.

Istun tänä sunnuntaiaamuna ikkunan ääressä ja katselen kirjoittaessani ulos. Näen lumettoman maiseman. Lintulaudan alla on joukko mustarastaita. Ennusteen mukaan päivällä on 10 astetta lämmintä ja aurinko paistaa, joskin pilvisyyttäkin on luvassa. Näin on ollut maaliskuun alusta alkaen. Eilisen Ylen säätiedottajan mukaan poikkeuksellinen kevät, joka tarkoittaa, että tällainen pitempiaikainen lämpötila tähän aikaan vuodesta esiintyy enintään kerran 30 vuodessa. Itse en tällaista maaliskuuta muista. Ollaan kuukausi edellä. Mutta ei erityistä ole vain ilmasto. Trump, joka näyttää kokevan itsensä maapallon jumalana ja pelastajana, on sotkemassa Putinin vanavedessä koko maapallon asioita niin, että niiden vaikutusten ulkopuolelle ei kohta jää kukaan tavallinen ihminen, eivätkä ne vaikutukset näytä olevan positiivisia, päinvastoin. Nämä ovat asioita, joihin me täällä Päijälässä kovin vähän voimme vaikuttaa, jos lainkaan. Keskitytään siihen, mihin voimme. Niitäkin asioita on runsaasti.

Palataan metsä- ja uittoperinteen säilyttämiseen kylällämme, johon tämä numero keskittyy eri jutuissa ja eri näkökulmista. Se, että 7.6.2026 vietetään Tukkilaištuvan avajaisia, on noin 15 vuoden ajanjakson tapahtumien seurausta. Mutta se, että meillä on noin 500 näyttelyesineitä käytettävissä, on vielä paljon pitemmän ajanjakson tulosta ja Olli ja Risto Lehdon ansiota. Ja se, että he ovat keränneet ja käyttäneetkin elämänsä aikana noita esineitä, liittyy siihen, että elämä Päijälässä on perustunut merkittävältä osin metsästä saatuun tuloon 1800-luvulta saakka ja kylämme halki on virrannut uittoihin soveltuva vesireitti.

Palaan tässä pääkirjoituksessa noihin viimeisiin 15 vuoteen, omasta näkökulmastani. Entisen itsellisen, vireän kylän lähes kaikki julkiset palvelut olivat loppuneet. Kylällä oli kuitenkin neljä yhdistystä, jotka edellen toimivat: kyläyhdistys, kristillinen yhdistys, metsästysseura ja Mäkimaan Muhku. Kaikki kuitenkin enemmän tai vähemmän itsellisesti, joskin osa ihmisistä kuului useampaan yhdistykseen. Vakinaisia asukkaita oli alle 100, kesämökkejä muutamia satoja.

Syntyi ajatus kokoontua porukalla yhteen miettimään, onko ainoa vaihtoehto, että viimeinen sammuttaa valot, vai voitaisiinko tehdä vielä jotain yhdessä. Jälkimmäinen vaihtoehto sai varovaista kannatusta. Pidettiin kyläkokouksia ja sen myötä päädyttiin eri vaiheiden jälkeen käynnistämään Elinvoimainen Päijälä 2015–25 -hanke (muualla siitä enemmän), jonka viimeinen osahanke ”Metsä- ja uittoperinteen tallentaminen” nyt toteutuu pysyvänä näyttelynä Tukkilaištuvassa Päijälän Valinnan entisessä kiinteistössä.

Tätä kylän kehittämisohjelmaa läheltä seuranneena ja siihen osallistuneena iloitsen, ihmettelen ja olen todella kiitollinen. On hienoa, että monet erillishankkeet ovat toteutuneet ja kehittämisohjelma saa kruununsa 7.6. Eniten iloitsen kuitenkin siitä, että monet raja-aidat ovat murtuneet. Yhdessä tekemisestä on tullut tapa. Esimerkkinä mm. rallitapahtuman järjestäminen, erilaiset talkoot, lauantaitorien väkimäärän kasvu jne. Uskon, että olemme kasvaneet yhteisten hankkeiden ja tekemisten kautta hyväksymään toisiamme, tuntemaan paremmin toisemme ja toistemme erilaisia ajatuksia, koskivat ne sitten taustaamme, kiinnostuksen kohteitamme tai elämän perustaa ja sen myötä antamaan tilaa toisillemme elää omina itsenämme. Emme ole samanlaisia, emmekä toivottavasti sellaisiksi tulekaan. Emme ajattele samalla tavalla kaikesta, eikä tarvitsekaan. Moninaisuus on rikkaus ja sen hyväksyminen yhteisöllisyyden perusta. Yhteisöllisyys luo lisäksi turvallisuutta tässä sekavassa maailmantilanteessa. Nämä viimeiset 15 vuotta ovat ainakin minulle hankkeineen, ralleineen, talkoineen ja toisiimme tutustumisineen elävöittäneet ja avarruttaneet omaa maailmankuvaani ja rikastuttaneet niin arkea kuin juhlaa.

Onneksi pääsiäinen on nyt ovella. Se on vuosittainen uuden toivon juhlan aika. Olen syntinen, mutta Kristuksen sovitusyö Golgatan ristillä sovitti niin minun kuin sinun syntisi –väärät tekemme ja ajatuksemme, kuten jo Vanhassa Testamentissa ennustetaan.

Jumalan siunausta Sinulle, lehtemme lukija, tulevaan kevääseesi ja kesääsi!

Hannu Lahtinen

VARAUTUMINEN

Mitä teen kun sähkötkä katoaa...

- vesi lakkaa juoksemasta...
- tulee kylmä ja pimeä
- virta loppuu akuista
- ei kenttää lähettää viestejä
- ruoka vähenee
- pakastin sulaa
- bensa loppuu
- puut kaatuu tielle

Monet varmaan muistavat, kun kiertelin ”ennen korona” kylän kiinteistöjä läpi turvallisuushankkeen asioissa. Tulostin jokaiseen kotiin paikkatietolomakkeen koordinaateilla varustettuna ja jaoin turvallisuustietoutta. Myös hätänumeroluettelo oli tärkeä jaettavaksi niille, joilla ei silloin ollut, eikä vielä ole älypuhelin. Maailma muuttuu ja numerot vaihtuvat uusiin – koordinaatit sentään pysyvät samana. Olen monenlaista työtä tehnyt, mutta tuo kylän ihmisiin tutustuminen ja paikkojen kartoittaminen oli paras pesti elämässäni. ”Sitten tuli korona” ja kaikki jäi vähän kesken.

Toivon, että voisin vielä nytkin vaikuttaa oman kylän asukkaiden turvallisuudentunteeseen ottaamalla asiakseni tiedottaa kylän varautumismahdollisuuksista. Varautuminen on ollut jo pitkään tapetilla ja asiasta puhutaan myös maailmanlaajuisen sodanuhan vuoksi päivä päivältä enemmän. Kaikki lähtee ihmisestä itsestään ja naapureista, jotka auttavat toisiaan jokapäiväisessä elämässä. Ja kun asiat on itsellä kunnossa, voi apua antaa myös yhteisö-tasolla. Seuraavaksi mukaan tulee kunta/kaupunki auttamaan isommissa kylien yhteishankinnoissa.

Päijälässä yksinasuvilla ikäihmisillä on jokapäiväinen tukiverkosto. Luonnonkatastrofin ja/tai sähkökatkon alkaessa alkaa heti rattaat pyöriä tehokkaammin, ettei kukaan jää yksin. Pidetään huolta lämmityksestä, vedensaannista ja teiden ajokunnosta. Vakituiset asukkaat ovat varautuneet talvimyrskyihin ja sähkökatkoksiiin. Edelliset isommat myrskyt Jari ja Hannes ovat tuoneet esiin tarvetta auttaa enemmän kausiasukkaita, jotka yhä enenevässä määrin asustavat mökeillä myös talviaikaan. Ja vaikka myrskyt voi nykyään ennustaa, niiden voimakkuus tulee aina yllätyksenä. Muutamat ovat jääneet jumiin mökille, vaikka piti ehtiä pois ennen myrskyä.

Olen käynyt ennen joulua tutustumassa lähivarautumiseen Kuhmoisten kunnassa. Esitystä oli seuraamassa kaikkien Kuhmoisten kylien edustajat. Meillä on hyvin erilaiset lähtökohdat, koska kaikilla ei ole kokoontumistiloja. Päijälässä niitä on kaksikin: Pirtti ja rukoushuone aggregaateineen. Kylän keskustassa sähkökatko ei yleensä kestä muutamaa tuntia kauempaa, joten kylätalolle voi tulla lämmittelemään, hakemaan vettä, tekemään ruokaa ja lataamaan laitteita. Tämä ei kuitenkaan auta

Kun kaikki hyyyty - mistä saa apua? Kuva Leena Bragge

Jari-myrskyn tuhoa. Kuva Arto Kuoksenkulmalta

siihen, jos oma mökki kylmenee, vesiputket jäätyvät ja sulaessaan rikkovat ne. Miten silloin toimitaan? Kuka raivaa puut autotieltä? Vielä pahempi, jos tulee sairauskohtaus ja on saatava apua kauempaa.

Kunnan kanssa kokoonnumme vielä kevään aikana toisen kerran. On suunnitteilla yhteispalaveri kylän yhdistysten kanssa ja kyläkokous kaikille halukkaille, sitten kun saamme enemmän tietoa varautumisesta. Olisi mahdollisuus hankkia sydäniskuri kylälle ainakin yhteen paikkaan. Satellitpuhelin, jolla saisi yhteyden ulkomaailmaan, kun ei verkko toimi. Patteriradio kaikille, vara-akkuja jne.

Tärkeintä on muistaa hakea matalalla kynnyksellä naapuriapua, koska kenenkään ei tarvitse olla yksin ja yhdessä huolet aina puolittuvat. Turvallista kevättä kaikille!

Teksti Leena Bragge PSKY pj.

ELINVOIMAINEN PÄIJÄLÄ 2015-2025

-hankkeen historiaa

Päijälän Seudun kyläyhdistys ja Päijälän kristillinen yhdistys käynnistivät yhdessä 2012 keskustelun kylän kehittämisestä. Syynä oli huoli viimeistenkin palveluiden katoamisesta kylältä ja sen myötä kylän vakinaisten asukkaiden väheneminen ja kylän yhdistysten hiipuminen. Käytiin monia keskusteluja, tehtiin kyselyjä, pidettiin kyläkokouksia ja niiden seurauksena käynnistettiin kesällä 2015 hanke ”Elinvoimainen Päijälä 2015-2025”. Mukaan hankkeeseen lähtivät kaikki kylän yhdistykset: kyläyhdistys, kristillinen yhdistys, metsästysseura ja Mäkimaan Muhku. Yhdistysten puheenjohtajat ja kyläyhdistyksen sihteeri muodostivat johtoryhmän hankkeelle. Sille haettiin ja saatiin ELY-keskukselta maaseudun kehittämisrahaa kokopäiväisen henkilön palkkaamiseen 8 kuukaudeksi.

Hankkeen aikana tehtiin lukuisia selvityksiä nykytilasta (mm kiinteistötiedot, asukasluvut, peltoalat jne), lukuisia haastatteluja tulevaisuuden tavoitetilasta, referenssikäyntejä vastaavia hankkeita tehneissä kylissä ja maastokäyntejä mahdollisia reittisuunnitelmia varten. Tuloksena syntyi kuvaus nykytilasta, tavoitetilasta ja sen saavuttamisen edellyttämistä toimenpiteistä.

Hankkeessa nimettiin seuraavat tukijalat: 1. asumisen ja asukkaiden turvallisuuden parantaminen omatoimisesti 2. sisäisen tiedotuksen ja kylän markkinoinnin kehittäminen 3. elinkeinoelämän kehittäminen, lähtökohtana majoituskapasiteetin kasvattaminen 4. monitoimikeskuksen perustaminen (”kylän sykkivä sydän”). Lisäksi nimettiin useita erillishankkeita, jotka edistävät tavoitteita, kylän historian esilletuomista, uimapaikan kunnostamista jne.

Vuosina 2017 – 2025 on toteutettu Ely-keskuksen maaseudun kehittämis- ja investointirahoituksen avustuksella turvallisuushanke, markkinointi- ja tiedotushanke, luontopolku, melontareitin kunnostus ja varustaminen sekä valmistumassa oleva näyttely koskien metsä- ja uittohistorian tallentamista. Vanhan yksityiskaupan kiinteistön hankinta 2022 (nyt nimetty Tukkihaustuvaksi) mahdollistaa näyttelyn lisäksi toimintoja, joita suunniteltiin monipalvelukeskukseen. 2015-2025 aikana kylän majoituskapasiteetti on kolminkertaistunut metsästysseuran Passun hankinnan ja remonttien sekä yksityisten tekemien investointien kautta.

Ratkaisevina tekijöinä kyläsuunnitelman onnistumiselle on ollut paitsi yhdistysten sitoutuminen suunnitelman toteuttamiseen, samoihin aikoihin suunnitelman valmistumisen kanssa alkanut mahdollisuus järjestää MM-rallin Päijälän erikoiskoetta. Sillä on ollut kahtalainen merkitys. Rallin järjestäminen on tuonut yhdistyksille merkittäviä tuloja (kioskimyynti, parkkituloja, järjestämispalkkio AKK:lta), etenkin kun mm. maanomistajat ovat antaneet maansa ilmaiseksi yhdistysten hyväksi ja rallin toteuttajat ovat antaneet aikansa talkootyönä. Mutta yhtä tärkeä rooli rallilla on ollut yhteisöllisyyden syntymiseen ja kasvamiseen kylällämme. Tästä saamme olla kiitollisia toinen toisillemme.

Tukkihaustuvan avajaiset 7.6.2025 on samalla ”Elinvoimainen Päijälä 2015-2025” -kokonaishakkeen päättymispäivä, jolloin hanke ja sen laaja toteuttajajoukko vuosikymmenen aikana saa kukin vapauttavan päätöksen. Kylämme elää ja uudistuu - toivottavasti jatkossakin!

Teksti: Hannu Lahtinen

KUNNAN TERVEHDYS

Hyvät Päijälän kylän asukkaat ja muut Virran varrelta -lehden lukijat,

Päijälä on hieno esimerkki siitä, mitä määrätietoisella ja pitkäjänteisellä tekemisellä voidaan saada aikaan. Elinvoimainen Päijälä 2015-2025 -kyläsuunnitelman toteuttaminen on ollut konkreettinen osoitus siitä, että yhteinen tahtotila ja suunnitelmallisuus kantavat hedelmää. Kun tavoitteet asetetaan yhdessä ja niitä kohti kuljetaan järjestelmällisesti, syntyy tuloksia, joista voidaan olla aidosti ylpeitä.

Kylällä on viime vuosina nähty paljon yhdessä tekemistä. Tuorein osoitus tästä on Tukkihaustupa, joka toimii hienona esimerkkinä yhteisöllisyydestä ja perinteiden vaalimisesta. Tukkihaustupa muistuttaa alueen historiasta ja siitä, kuinka vahvasti metsä on ollut osa kyläläisten ja laajemminkin kuhmoislaisten elämää. Metsään sidonnaisen työn merkitys toimeentulon lähteenä on ulottunut aina 1800-luvun loppupuoliskon metsäteollisuuden nousukaudelta näihin päiviin asti.

Mikään tästä ei olisi mahdollista ilman aktiivisia ihmisiä. Päijälässä on vahva tekemisen henki, ja vapaaehtoistyön merkitys näkyy konkreettisina tekoina ja yhteisen hyvän eteen tehtynä työnä. Juuri tällainen paikallinen aktiivisuus on elinvoimaisen kunnan perusta.

Kunnan näkökulmasta on erityisen tärkeää, että elinvoimaa löytyy myös keskustajaman ulkopuolelta. Elävät kylät, kuten Päijälä, tekevät koko Kuhmoisista vahvemman, monipuolisemman ja houkuttelevamman paikan asua ja vierailuun.

Kuhmoisten kunnan puolesta haluan kiittää kaikkia Päijälän toimijoita heidän arvokkaasta työstään ja toivottaa Virran Varrelta -lehden lukijoille aurinkoista ja virkistävää kesää.

Ystävällisin terveisin

Kimmo Malin, Kunnanvaltuuston puheenjohtaja

TUKKILAISTUVAN TARINA

Työntekijän näkökulmasta

Reilun vuoden kestänyt hanke alkaa olla loppusuoralla. On siis aika pohtia kulunutta vuotta ja Tukkilaistuvan näyttelyn tekemistä näin hanketyöntekijän näkökulmasta.

*Täältä kaikki alkoi: Kotirannan riihestä.
Kuva: Olli Lehto*

Lauri siirtämässä esineitä Siiri-tietokantaan digitaaliseen muotoon. Kuva: Ulla Lahtinen

Lauri tikkailla toteuttamassa suunnittelemaansa esineiden ripustamista. Kuva: Jouko Ikonen

Viimeistään nyt minulle on kirkastunut, miten paljon työnkuvassani on ollut muutoksia hankkeen aikana. Urakkaan tarttuessani piti ensin syventyä historian tutkimiseen ja aihepiirin sisäistämiseen; luin kirjallisuutta, haastattelin väkeä, vierailin arkistoissa ja kirjoitin paljon tekstiä. Talvi ja kevät 2025 kului pitkälti siistien toimistotöiden parissa ja etänä.

Kesän alussa muutin Tukkilaistupaan ja pääsin kokoelmatyön pariin. Olli ja Risto Lehdon esineistöä siirrettiin riihestä Tukkilaistuvalle, missä niitä putsattiin ruosteesta ja pölystä talkoovoimin.

Talkoolaisten merkitys hankkeelle tuli tässä vaiheessa selväksi. Tutkimisvaihe oli itsenäistä työskentelyä, mutta ilman talkoolaisia käsittelisin varmaan vielä tätä kirjoittaessanikin sitä esinemäärää, mikä riihen suojusta paljastui. Joten kiitos vielä kerran avusta! Talkootyöt ja tukkilaisuus sopivat vieläpä aidosti yhteen, kun mietitään vaikkapa menneiden aikojen mottitalkoita, joissa oli yhdessä tekemisen voimaa. Kun moni tekee vähän jonkin asian eteen, saadaan yhdessä paljon aikaiseksi. Tukkilaistupa olkoon tästäkin esimerkki.

Isoin osuus kokoelmatöistä saatiin valmiiksi loppukesään mennessä, juuri sopivasti, kun myrsky hajotti työssä käytetyn telttakatoksemme. Olin valokuvannut ja käsitellyt esineet ja luetteloinut ne tietokoneella. Nyt luetteloituja esineitä on yli 500, ja lisää tulee minkä vain näyttelyn rakentamiselta ehdin. Varmaa on se, etten ehdi luetteloida aivan kaikkea materiaalia hankkeen aikana. Tärkeintä on saada Tukkilaistuvasta suojaista säilytyspaikka niille kaikille.

Syksyllä oli taas aika kaivaa esiin tekstit, joita olin kirjoittanut hankkeen alkupuoliskolla haastat-telujen ja tutkimuskirjallisuuden pohjalta. Palasin tietokoneen ääreen kirjoittamaan näyttelykylttejä. Tästä muodostuikin iso urakka; aloin luoda noin kolmeakymmentä kylttiä, joihin halusin mahdolluttaa mahdollisimman paljon asiaa metsätöistä ja uitosta, ainakin sellaisena kuin niitä Päijälässä ja sen lähialueella on tehty. Keskityin lähinnä talvihakkuisiin, puunajoon ja purouittoon sekä niitä sivuaviin aiheisiin. Olen selvittänyt mm. työhön liittyvää huoltoa, majoitusta, ja palkkapuolta. Työntekijöille ja hevosillekin oli pakko omistaa omat kyltit.

Kylttien avulla on mahdollista myös avata näyttelyesineiden nimiä ja käyttötarkoituksia. Monet esi-ineistä ja työvaiheistakin olivat ainakin itselle aivan uusia tuttavuuksia, joten olen oppinut valtavasti työni parissa.

Metsästin kyltreihin myös kuvia mm. Finnan ja museoviraston arkistoista. Kylttejä tehdessäni ehdin ihmetellä, kuka jaksaa lukea kaikkia näitä tekstejä. Kirjoi-tinko liikaa, olisinko voinut pelkistää enemmän? Tietenkin jokainen kävijä päättää itse, minkä verran lukee ja jättää lukematta, joten olen melko levollisin mielin asian suhteen. Mieluummin ehkä vähän reilummin tekstiä kuin liian vähän. Toisaalta olen joutunut tiivistämään ja jättämään tietoisesti paljon asioita metsätöistä ja uitosta myös mainitsematta. Toivon ymmärrystä kaikilta, jotka kokevat, että jotain heidän mielestään tärkeää jäi puuttumaan. Kaikki ei mahdu yhteen näyttelyyn ja sen rajaukseen.

Toivon hartaasti, että näyttely herättää lisää kiinnostusta tukkilaisuutta kohtaan ja halua tutustua omatoimisesti lisää aiheeseen. Kirjastot ja arkistot tarjoavat runsaasti tietoa aiheesta. Haluan vielä erikseen mainita, että jos kylteistä löytää virheitä, ne ovat ihan minun omia luomuvirheitäni. Tekoälyllä ei ollut osuutta työhöni. Sitä paitsi se luuli erään kokeilun tuloksena perinteistä uittohakaa eli keksiä afrikkalaiseksi sotakeihääksi, joten koin olevani vahvoilla. Joka tapauksessa muutaman kuukauden näppäimistön ääressä istumisen jälkeen koitti kaunis maaliskuun alun päivä, jolloin sain noutaa valmiit, upeat kyltit painosta Jämsästä.

Reilun vuoden kestänyt hanke huipentuu vihdoin Tukki-laistuvan avajaisiin 7.6.2026. Esineiden ripustaminen on mielestäni mukavaa puuhaa, kun oman työn jäljen näkee heti. Toki näyttelyn rakentaminen vaatii paljon materiaaleja, suunnittelua ja työtä, mutta viihdyn hyvin sen parissa. Kuten voi arvata, esineitä riittäisi useampaankin näyttelyyn. Ehkä isoin haaste on ollut päättää, mitkä esineet ansaitsevat tulla esille, ja mitkä pitää jättää varastoon. Kunto ei aina ole kaikki kaikessa. Parhaita esineitä ovat mielestäni ne, joilla on tarina, mutta tässäpä piilee pulma: melkein kaikilla esineillä on joku tarina. Todettakoon vain, että valintoja on tehty, ja iloitsen jokaisesta Ollin ja Riston säilyttämästä esineestä, joka on näytillä.

Lopuksi haluaisin sanoa, miten kiitollinen olen siitä vapaudesta, minkä olen saanut näyttelyn suunnittelemiseen ja rakentamiseen. Tuntuu todella upealta, kun tekemiseeni on luotettu tässä hankkeessa. Tavoitteeni on, että tämä luottamus näkyy myös valmiissa näyttelyssä. Siitä tulee jotain erityistä.

Teksti: Lauri Onali, hanketyöntekijä

Varsinaisen näyttelyn rakentamisen rinnalla talkoolaiset ovat remontoineet varastotiloja niille esineille, jotka eivät mahdu näyttelyyn: 60 neliötä uutta lattiaa valmiina. Kuva: Ulla Lahtinen

Tukkireille ja keltuveneelle tarvitaan erilliset katokset. Tekijänä Tukki-laistuvan naapurista Teppo Anttila (Puruntekijä). Kuva Jouko Ikonen

Kun isoimmat esineet on ripustettu, löytyy Olli Lehdon kätköistä vielä paljon tukkilaisten arkielämään liittyvää tavaraa. Kuva: Ulla Lahtinen

Hankkeeseen on haettu ja saatu EU:n maaseuturahaston tukea Leader Vesuri -ryhmältä.

Vesuri-ryhmä

Euroopan unionin osarahoittama

PÖRÖ

Uittonäyttely syntyi kuin pörö

Päijälässä on aika tutustua tukkilaiskieli-suomi-sanakirjaan. Aloittaa voi vaikka pöröllä, hinauksessa käytetyllä köydellä. Sellaisen puno-miseen tarvitaan jopa yli 300 säiettä, joita pitsataan eli pleissataan. Eli kun jatkomateriaalia pujotellaan väleihin ja koko ajan kierretään, syntyy vahva, tasainen ja kyllin pitkä köysi.

– Tukkiilaistupa on syntynyt samaan tapaan, sujuvasti erilaisia säikeitä yhteen sovitellen, ihailee Olli Lehto, 85. Hän ja velipoika Risto, 87, olivat ajatuksissaan ehtineet varautua siihenkin, että vuosikymmenten keräilyssä joutuisi kaatopaikalle.

Vasemmalla Olli, oikealla Risto Lehto. Kuva: MÅ

Säie 1: Kolme polvea uitolla ja metsätöissä

Lehdon veljesten Eemeli-vaari nousi jo 1920-luvulla työnjohtotehtäviin Pyhäjärvi-yhtiön uitoilla.

– Hintelä ruununraakki, joka ei kelvannut sotaväkeen, mutta havaittiin uitoilla luku- ja laskutaitoiseksi, luonnehtii Olli Lehto.

Isä-Arvin pysyi pölkyllä 1930-luvulla, vaikka teki sittemmin enemmän metsätöitä ja otti poikansa mukaan. Olli siirtyi koulusta suoraan puunkaatoon 1955, jolloin Risto vielä hankki lisäoppia. He arvelevat isän hyvän maineen vaikuttaneen siihen, että pääsivät tavallista nuorempina uitolle.

Veljesten ensimmäinen vuoro sattui yölle ja niin nopeasti, ettei eväitäkään ollut mukana. Pelastukseen he löysivät Paavo-setänsä katiskan ja siitä kiloisen hauen paistettavaksi nuotiolla. Kolttonen paljastettiin vasta myöhemmin.

Uittotyö houkutteli nuoria miehiä vakinaisen työn löydyttyäkin. Olli varasi autokorjaamosta kesäloman aina keväälle. Risto otti uittovuoroja yöksi, koska työskenteli päivisin pankissa.

– Kerran pomo kehotti lähtemään lääkäriin, kun olin saanut uitoilla käteni paukuroille ja vesikelloille ruosteisista raudoista. Menin tuorelle lekurille, joka tunnettiin tukkilaispiireissä pirttureseptien kirjoittajana. Minulle hän kuitenkin totesi, 'ettei tämä sentään mikään viinakauppa ole'. Jouduin palauttamaan rahat tukkilaiselle, joka oli puytänyt minua tuomaan A12:ta.

Lehdon veljekset osallistuivat kumpikin kuuteen uittosesonkiin. Viimeinen oli lyhyt rupeama purouit-toa Pääskylänjoella Längelmäen puolella 1964.

Vielä edellisenä vuonna he saattelivat uittopuita Pitkänveden reitillä. Ihan viimeisellä kerralla Risto souti kevyellä puisella kelupaatilla ja avusti Mauri Erolan ajamaa metallista kelupaattia. Lopuksi Risto kiinnitti veneen isoon mäntyyn Pitkänveden päähän, mistä uittomiehet ottivat puut irtouittoon kohti Längelmä-veden Huuhkaimenselkää.

Säie 2: Käsityön arvostus

Lehdon Arvi arvosti kädentaitoa, varsinkin seppiä. Hän teki itselleen pajan, jossa pojat polkivat palkeita.

Näyttelyssä nähdään tuo kenttäahjo sekä alasin. Olli itse pääsi takomaan 11-vuotiaana. Syntyi pienet tukkisakset, myöhemmin muun muassa polkimet omiin polkupyöriin ja omassa pajassa Mäkimaassa vaikka mitä.

Keräilynkäin aloittaja on isä-Arvi, joka oli järjestöaktiivi ja ymmärsi vanhojen työkalujen arvon. – Isä toi vaille käyttöä jääneet kalsot kirveet kotimökkiin ja tuumasi, että 'noita voisi joskus joku tarvita'. Ikämme olemme sitten tavaraa keränneet, tiivistää Olli Lehto.

Säie 3: Jätkät ja museo kiertämään

Uittojen loppuessa 1960-luvun alkupuolella Olli keräsi muutaman miehen uittoperinneryhmän tavattuaan sattumalta Oriveden opiston vahtimestarin Martti Erosen. Molemmat miehet olivat kunnostautuneet tukkiilaisten SM-kisoissa: Martilla oli tukku voittoja, Ollilla kulta sekä hopea. Päijälässäkin on nähty, miten entinen painija Olli Lehto seisoi päällään tukin päällä Ylälammella.

–Tukilla seisten olen tullut läpi esimerkiksi Lieksan-, Savu- ja Porttikoskesta sekä laskenut Kymijoella ohi Langinkosken kalamajan.

Vuodesta 2001 lähtien ovat Lehdon veljekset kiertäneet maata ja vähän Eurooppaakin osana ainutlaatuista Pirkanmaan jätkäperinneryhmää. – Tukkilaisia Suomesta vieläkin löytyy, mutta ei niitä, jotka osaavat esitellä perinnettä ja siinä ohella vielä musisoida, mainostaa Olli Lehto.

Ryhmän matkat tarjosivat mahdollisuuden solmia yhteyksiä jätkäperinne- ja keräilypiireihin sekä tunnettuihin kansalaisiin. Olli on saanut appiukkonsa Esko Kanervan valmistamaan ja signeeraamaan, puiseen pokasahaan muun muassa Kalle Päätalon, Iiro Viinaseen ja Matti Vanhasen nimikirjoitukset.

Erityisesti tavaroita on kartuttanut "kiertävä museo" eli mukaan otettu esineistö ja siihen liittyvät tarinat. Välillä perinneryhmä on tehnyt paikan päällä suuritöisiä rakennelmia, kuten Valkeakoskelle Jätkän Kulttuuripäiville ponttoon, uittomiesten peltiveneen. Sitä hallittiin miesvoimin kiertämällä köyttä veneen keskellä seisoneeseen vorokkirullaan. Yleensä homma hoidettiin isommilla vesillä hevososen avulla.

Yleisö on museopöytien ääressä muistellut esimerkiksi isältä varastamiaan tupakeita tai kotona terotettuja työkaluja. Joensuussa yksi tati lupasi palata näyttöpaikalle seuraavana päivänä, jos jätkät olisivat vielä paikalla. Hän toi sodanaikaista suklaata ja kaakaota alkuperäispakkauksissa.

Jyväskylässä mieskatsoja ilmoitti asuvansa noin 50 kilometrin päässä, mutta tulevana käyttämättömien rukkasten kanssa huomisissa. Ne eivät olleetkaan mitkä tahansa työhanskat, vaan sota-ajalta ja paperiset. – Eivät olisi uittotoissa kauan kestäneet, kommentoi Olli Lehto.

Pohjanmaalla juttusille tuli Puronvarren Yrjö, joka oli aikanaan takonut sokerisaksia, ja lahjoitti taval-lista suuremman, ns. kilon sokeritopan.

Joskus henkilötietojen jakelu palkitsee vasta paljon myöhemmin. Ollille soitti taannoin Kajaanista antiikkikauppias, jonka hän oli tavannut tämän edellisessä liikepaikassa Pietarsaassa. Treffit tehtiin Kuhmoisten Matkahuoltoon, missä kaksi kirjajarvinaisuutta vaihtoi omistajaa sadalla eurolla.

Moottorisahojaan Olli Lehto ei huomaa edes mainostaa, sillä kokoelman vanhin saha, appiukon Kuhmoisten Osuuskaupasta ostama Canadian tehty vasta 1950-luvulla. – Turussa tehtiin moottorisahoja sarjatyönä jo 1914, ja Ruovedellä on yhdellä miehellä 600 moottorisahaa.

Säie 4: Arvokkaita vihjeitä

Suhteet ovat tuottaneet tavaran lisäksi mielenkiintoisia vihjeitä. Olli Lehto neuvottiin rientämään Kuhmoisten Harmoisten Kuivalahdelle, kun uusi omistaja ruoppasi rantoja. Olli sai vedestä pelastetuksi käsin veistettyjä ja -rei'itettyjä uittopuomeja 1800-luvulta.

Risto Lehdon yhteyksillä tuli tieto, jonka mukaan Kurun kunta on purkamassa vanhoja varastojaan. Isoissa rantasuuleissa ja ulkona oli kaatopaikalle lähdössä valtava määrä tukkilaiskampetta. Yksi keluvene saa katoksen Tukki-laistuvan pihalle, ja suurista ankkureista tulee portinpielet näyttelypaikalle.

Pisimmän tarinan Olli Lehto kertoo telttarekkestä Kimolan kanavalle. Kuultuaan Päijänteen uitto-organisaation muutoksesta hän otti moottoripyörän ja tarakalle vaimonsa Sinikan. Rannalla tavatut miehet osasivat kertoa viimeisten uittoneppujen sujahtavan uittotunneliin seuraavana aamuna. – Kun heräsin, laiva oli juuri tulossa ja sain kuljetuksesta kuvan isoihin kokoelmiini.

Vielä parempaa oli tulossa, kun Ollille esiteltiin tapahtumaa seurannut uusi uittopomo. Tämä kertoi aikeista tyhjentää kanavan toisella rannalla sijainnut toimisto ja varastot. Kaatopaikalle oli lähdössä esimerkiksi ainutlaatuinen Rantavahinkokirja, johon uittotyö oli vuosikymmenet merkinnyt rantojen omistajille maksetut korvaukset laitureiden ja vastaavien vahingoista.

Tavaraa löytyi Kimolasta niin paljon, että Lehdot raahasivat sitä sivuun kuusen juurelle. Muutama päivä myöhemmin Olli palasi hakemaan aarteet pakettiautollaan.

Säie 5: Säilytyspaikkoja

Metsä- ja uittoperinnettä alkoi vuosikymmenten mittaan kertyä Ollin mökkimaisemiin Mäkimaanhan niin, etteivät oma tontti ja rakennukset enää riittäneet. Hän olikin kiitollinen saadessaan käyttöönsä Kotirannan riihen.

– Jaatisen Esko ymmärsi metsänhoitajana ja Pitkänveden rannalla syntyneenä tukkilaisperinteen arvon. Seuraava omistaja lupasi jatkoa elinikäiselle kontrahille, eikä esineistöä tarvinnut enää säilyttää taivasalla.

Yksi varastointipulma ratkesi, kun Olli sai kaverinsa kanssa vuokralle kerrostalokotinsa alakerrasta vapautuneet tilat. Nyt oli paikka myös kirjoille ja vaatevaralle, joille eivät sovi kylmän kosteat varastot. – Minulta löytyy sarkaverkeet ja lapikkaat ainakin 15 miehelle.

Säie 6: Kauppatalo tyhjillään – uittoreitillä

Risto Lehto muistaa elävästi hetken noin viiden vuoden takaa. Hän kokoili tavaraa Päijälän Pirtin pihassa Muhkun tapahtuman jäljiltä, kun Olli jäi kauemmas juttusille kyläaktiivien Lahtisen Hannun ja Ikosen Joukon kanssa.

Kohta Risto kuuli uudesta ideasta. Jospa Lehtojen keräämä materiaali sijoitettaisiin pitkään tyhjänä olleeseen kaupparakennukseen keskelle kylää? Kerättäisiin ostajaporukka?

– Ikosen Joukolla oli jätkäperinteeseen yhteys metsälalla toimineen isänsä ja oman puutavaraliikkeensä ansiosta, ihmettelee Olli Lehto taas yhtä sattumaa.

Ajatus viehätti veljeksiä heti, tulisihan näyttely tutun uittoväylän varteen. – Rakennuksesta ei taida olla Alalammen rantaan 50:täkään metriä. Harvalla uittoneyttelyllä on tämänvertainen paikka, kiittelee Risto Lehto.

Säie 7: Rallit

Saattaa kuulostaa oudolta, mutta yksi uittoneyttelyn mahdollistaja on MM-rallien erikoiskokeitten järjestäminen Päijälässä. Vaikutus tuli kahta kautta: rahoituksena ja talkooväkenä.

Olli ja Risto Lehto olivat 1959 perustamassa Voimistelu- ja urheiluseura Mäkimaan Muhkua, minkä jälkeen he ovat pitäneet sitä pystyssä hoitamalla hallintoa, urheilupaikkoja ja yksittäisiä tapahtumia. Puolisoiden ja siskojen avulla on järjestynyt tarjoiluakin osanottajille ja yleisölle.

– Muhkun rahatilanne muuttui täysin, kun seuraa pyydettiin yhdeksi järjestäjäksi rallitalkoisiin, hymähtää Risto Lehto. – Enää ei ole tarvinnut laittaa toimintaan rahaa omasta pussista tai ottaa vekseleitä. Ilman rallituottoja emme ikinä olisi voineet lähteä ostamaan kauppataloa yhdessä Päijälän kyläyhdistyksen ja kristillisen yhdistyksen kanssa.

Rallitalkoisiin on vuosi vuodelta saatu yhä enemmän vapaa-ajanasukkaita, ja heitä on alkanut ilmaantua myös Muhkun toiseen päätulolähteeseen: Päijäläntien aurauskeppien pystytystalkoisiin.

– Vasta Tukki-laistuvan remontissa ja näyttelytalkoissa on lopullisesti valjennut, millaista ammattitaitoa ja yhteistyökykyä kylältä löytyy, kiittävät veljekset. – Olemme saaneet hommiin esimerkiksi lain vaatimia sähkö- ja putkiammattilaisia. Ketään ei ole haettu hihasta vetäen, eikä kukaan kysy, mitä tästä maksetaan.

Säie 8 : EU- ja muuta rahoitusta

Hankkeen rahoituksesta ovat vastanneet kyläyhdistys, kristillinen yhdistys ja Muhku keskinäisen sopimuksen mukaisesti. Suurin rahan lähde on ollut Leader Vesuri-ryhmän kautta saatu EU:n maaseudun kehittämis- ja investointituki. Tukea on saatu sekä kiinteistön hankintaan että näyttelyyn pystyttämiseen, joka mahdollisti mm. museoammattilaisen palkkaamisen 14 kuukaudeksi. Lisäksi tukea on saatu Kuhmoisten kunnalta vesi-, viemäri- ja sähkötoihin, längelmäkeläiseltä Tunkelon säätiöltä kiinteistön hankintaan ja remonttiin. Hinskalan yhteismetsä tuki kelupaattikatoksen toteuttamista. Merkittävin omarahoituksen lähde yhdistyksille on ollut vuosikymmenen ajan talkootyönä tehty MM-rallin Päijälän erikoiskokeen järjestäminen, jota maanomistajat ovat tukeneet antamalla maansa rallin käyttöön veloituksetta.

Museoammattilaisen apuna ovat talkoolaiset rehkiineet näyttelyyn hyväksi 600 tuntia jo helmikuun loppuun mennessä, kertoo kirjanpito.

– Eikä siinä lukemassa ole lainkaan suuritöisiä remonttitalkoita. Tahti sen kuin kiihtyy näyttelyavajaisten alla ja itse tapahtumassa, korostaa hankkeita sihteerannut Marja Ikonen.

”Emme voi täällä jatkuvasti olla”

Lehdon veljekset eivät oikein osaa kuvata, kuinka hyvältä ajatus näyttelyyn avajaispäivän lähenemisestä tuntuu. Sitä ennen on edessä vielä monenlaista tuumausta ja talkoota.

– Kaikki vastaa omia haaveitamme. Menee jopa vähän yli ymmärryksen.

Lehdot toivovat, että näyttelyä pystyttäisiin pitämään vastedes auki edes kesäisin, samoihin aikoihin Riihigallerian kanssa. – Itse olemme jo sen verran vanhoja, ettemme voi täällä jatkuvasti päivystää. Löytyisiköhän jostakin nuoria hoitamaan Tukkilaistupaa? Kielitaitoisina he osaisivat esitellä näyttelyä ulkomaalaisillekin.

*Teksti ja veljesten kuva: Merja Åkerlind
Vanhat uittokuvat: Olli Lehdon kokoelma
Kuva Ollista ja näköispatsaasta: Leena Bragge*

Patsas: Vesa Koskisen taidonnäyte

Tukkilaiset kravateissa: Olli, Veijo, Arvi ja Rauni Lehto

Pääskylänreitin viimeinen uitto 1964: Risto Lehto, Mauno Luostarinen, työnjohtaja Eero Raiskio

RISTON MUISTELUS: Kravattijätkät

Omiin uittokokemuksiini Päijälän-Vinkiän seuduilla liittyy tiiviiviesti viiden-kuuden miehen työryhmä. Pidimme leikin päin alityönjohtajanamme setääni Rauni Lehtoa, jolle joku kulkumies antoi sittemmin vakiintuneen ”Vääpeli” -nimityksen. Niinpä työnjohtajat antoivat työmääräyksiä, että Vääpeli ryhmineen hoitaa sen ja sen tehtävän.

Monta hauskaakin Vääpelin porukassa koettiin. Muun muassa erään kevään helatorstai-iltana saimme tehtäväksemme valmistella ”tavaran” laskun Pukaranjärveltä Luhtaojaan .

Muka katkerina siitä, että jätkä joutuu työhön pyhänäkin, keksimme laittaa pihkaisten paitojemme koristeeksi muodista jo poistuneita, komeita kirjavia amerikkalaisia kravatteja. Ja niihin tukevasta otvalangasta väännetyt solmioneulat. Herätimme ehkä vähän huomiota, kun poikkesimme meluisina Konttilan kioskilla.

Vääpelillä oli mukanaan muutaman litran kiljukannu, jota hän tyhjenteli työmaalla joukkoomme muuten kuulumattoman Nystedtin Sulon kanssa. Kun lauttaa täytyi siirtää keluveneellä ankkuria käyttäen joen suulle, tehtävään lähtivät hieman ”vauhdissa” olevat Sulo ja Vääpeli. Keväisessä illassa kuului miesten mekastus meidän rantatöitä tekevien korviin ja varmasti ulommaksikin. Vääpeli kailotti Sulolle, että lyö se ”kuokka” (ankkuri) sitten oikein päin, tässä kun on kova savipohja. Sulo puolestaan möykkäsi olevansa tässä hommassa vanha tekijä. Sitten kuului ankkurin molskahdus -sitten pitkä hiljaisuus- ja sitten kovaa kirousta. Ankkuri ei ollutkaan kiinni vaijerissa. Siellä se saattaa olla edelleenkin tukevasti Pukarajärven pohjassa.

Kävin laitesukellusta harrastavien tyttärieni kanssa joskun 70-luvulla paikan päällä. He sukeltelivat silloin ilman pulloja etsien ankkuria. Aivan toivotonta. Paikan edes suurinpiirteinen määrittelykin oli täysin mahdotonta. Mutta ehkä sen joskus vielä joku löytää.

Teksti: Risto Lehto, kuvat tukkilaisnäytöksestä Päijälässä 2013: Merja Åkerlind

TUKKILAISET TULOO

Lattialla nukkui jopa 27 miestä

Veera Mäkipäällä oli muistorikas lähtö synnytykseen 1955. Aviomies Leevi joutui loikkimaan 27 miehen yli ja ohi päästäkseen puhelimeen. Tukkilaisia oli yön aikana ilmaantunut Luhtalan isoon pirttiin enemmän kuin koskaan kylän uittohistorian aikana.

Luhtala alkoi majoittaa uittoväkeä Veeran vanhempien aikana, ilmeisesti 1930-luvulla. – Isä-Kalle (Aaltonen) sanoi pirtin olevan avoin. Pitokokkinakin työskennellyt Ida-äiti ryhtyi tekemään halukkaille ruokaa. – Siinä me pyörittiin tukkilaisten seassa, muistelee Veera Mäkipää, 92. – Erityisen miellissämme olimme työnjohtajasta, joka keitti kahvia omista aineistaan. Hänellä oli nimittäin meidän kaapissa sokeritoppa, jonka vierestä löytyi aina karkkeja lapsille. Ne olivat siihen aikaan harvinaista herkkua.

Veera Mäkipää kiittää kyläyhteisön talkoohenkeä. Sen ansiosta tärkeästä, mutta aika lyhyeksi jääneestä uittojen aikakaudesta jää muisto Päijälään. Kuva: MA

Lapsi emäntänä

Veera jäi taloon huusholliskaksi äidin kuoltua onnettomuudessa 1948.

Jo seuraavana vuonna hän otti veljensä kanssa vastuulleen koko talon, kun isä kuoli sydänkohtaukseen. ”Perinnöksi” tulivat myös tukkilaiset. – Olin 16-vuotias, pienikokoinen ja nyky-nuoria huomattavasti lapsenomaisempi pitkin letteineni, kun tukkilainen poikkasi kysymään emäntää 1949. Sanoin, että ’ei täällä tän kummempaa ole’. Mies totesi häntä varoitettua nuoresta emännästä, muttei hän sentään ajatellut, että kyseessä olisi lapsi. Keskustelussa päästiin sopuun siitä, että majoitusta on talossa edelleen tarjolla ja että Veera voi laittaa ruokaakin. Pirtissä riitti lattiaa, olihan se 7,5 metriä kanttiinsa. Seinänvieripenkeitä löytyi lisää makuutilaa, ja vaatteita sai kuivaksi suuren uunin kyljessä. Vain kelupaattia hoitaneelle Mauri Erolalle oli Luhtalassa varattu sänky. Jälkikäteen Veera on kyllä kummastellut, miten niin lyhyessä pedissä on pystynyt nukkumaan.

– Muut miehet, jotka osallistuivat lauttojen vetämiseen Pukarajärven yli, olivat majoittuneena koko uiton ajan. He olivat tottuneet siihen, että meidän ovi oli kaiken aikaa auki. Tulivat milloin ehtivät, laittoivat pitkälleen patjalle lattialle tai penkille ja repun pään alle.

Veera Mäkipää ei muista tukkilaisten juurikaan käyttäneen saunaa tai muutoin peseytyneen Luhtalassa. – Hajuja ei ennen vanhaan vierastettu, huomauttaa vierestä Aino Ruokola. Hänkin on nuorena Toivonkummun emäntänä tarjonnut uittomiehille kahvia ja muuta evästä sekä nukahtamispaikan.

Kotiruokaa tarjolla

Veera alkoi valmistaa tukkimiehille kahta ateriavaihtoehtoa: pelkkää keittoa tai myös pääruokaa. – Minun aikamani vakituksia syöjiä oli viisi – kuusi, mikä oli tavallisimmin myös majoittuneitten määrä. Miehet keittivät omat kahvinsa nuotiolla työn ääressä..

– Äidin aikana ei ruokailijoita ollut niin paljon, eikä hän pitänyt ketään täysruoassa. Lienevätkö uittomiehet tulleet silloin lähiseudulta? Isompia ruokailijamääriä nähtiin näillä kulmilla vasta, kun Turun telakan lakkolaisia ilmaantui uitoille 1950-luvun puolivälin jälkeen.

Veera laittoi tukkilaisille samaa ruokaa kuin kotona syötiin. Se tarkoitti enimmäkseen perunaa, lihaa ja juureksia ja usein kalaa. – Keväällä Pukarajärvestä tuli haukea. Kun isompaa saalista ei saanut, laitoin anteeksi pyydellen rantakalaa pikkuahvenista. Yllätyksekseni sitäkin kehuttiin.

Veera Mäkipää kuvailee tukkilaisten olleen tyytyväisiä, reiluja, rehtejä ja kiitollisia. He maksoivat sovitun hinnan mukisematta, oli sitten kyse ateriasista tai talon tuotteista, kuten kananmunista tai maidosta. Maksu peitti hyvin kustannukset, mutta tekijälle ei siitä jäänyt juurikaan palkkaa.

– Jälkeenpäin olen kyllä ajatellut, saivatko miehet kylliksi ruokaa.

Ruoka kiinnosti poliisia

Kerran Veera pelästyi pahasti. Pihaan ajoi polkupyörällä poliisi Laine Längelmäeltä asti ja kyseli, mitä ruokaa emäntä oli tarjonnut helatorstaina. Tapaus liittyi Västilästä vietyyn polkupyörään ja epäilyyn Päijälän suunnasta tulleiden uittomiesten syyllisyydestä.

– Laine oli tutkittanut aitan taakse jäänyttä ulostekasaa ja päätellyt siitä varkaan syöneen hernesoppaa. Muistin tarjoilleni uittajille perunamuusia ja lihaa sekä jälkiruokaksi puolukkavanukasta. Voin siis rauhallisesti todeta, ettei kyse ollut minun muonamiehistäni.

Keväinen odotus

Jäiden lähtö oli Päijälässä merkkitapaus. Se tiesi tukkilaisten saapuvan pian. Veera Mäkipään ja Aino Ruokolan mukaan uitto tehtiin vähän kuin talkoona, sesonkityönä, jossa kyläläiset olivat monin tavoin mukana. Ensin kylään tulivat pomot polkupyörillään ja sitten tukkilaiset kävelen – yhden yhtiön miehet kerrallaan. Porukka laittoi ensin reitin uittovalmiiksi ja uitettuaan puut purki rakennelmat. Sitten tulivat vuorollaan seuraavien yhtiöiden porukat ja tekivät saman. – Vain viimeisinä vuosina hoitivat homman samoilla varusteilla niin, että kukin yhtiö oli merkinnyt omat pöllinsä, muistaa Veera Mäkipää.

Sesonki kesti kuukauden verran, minkä jälkeen vesi alkoi olla jo liian matalalla. Yksi uittajien pulmapaikoista sijaitsi joessa lähellä Luhtalaa. Matalikosta päästiin eroon, kun Luhtaajan toista haaraa kaivettiin syvemmäksi 1940- ja -50-lukujen taitteessa – ensisijaisesti viljelypeltojen kuivaamiseksi. Luhtaajalla, kuten myös Kohisevan-
ojalla ja koulun koskella, otettiin narsiakin uittohommiin rannalle. Uudenlaista ja ilmeisesti totuttua rahakkaampaa työtä saivat esimerkiksi Talvisen Sylvi ja Kuittisen Kerttu sekä Pitkänveden takaa tullut Nollapoika, joka oli saanut lempinimensä käyttämiensä miesten diagonaalihousujen takia. Aiemmin naisille oli kylässä tarjolla lähinnä vain koti- tai kauppa-apulaisten paikkoja. Pikkupojista pääsi uittohommiin muun muassa Veeran veli Kalle vain kymmenvuotiaana. – Oli se polleana, kun sai pientä palkkaakin.

Serkuistaan Raiskion Teuvosta ja Kallesta Veera näki, miten raskaasta työstä oli kyse. Teuvo nukahti kerran laiturille. Kalle puolestaan sammahti rannalle pyöreän kiven päälle ja luiskahti veteen. Nuorukainen pelastui, mutta lakki hukkui tukkien joukkoon. – Miehet vitsailivat, että jos eteen sattuu lakkipäinen tukki, ottakaa se kiinni.

Tuuli tiesi välipäiviä

Kova tuuli aiheutti uittotyöhön ongelmia. Luhtalaan majoitetuille tuli kerran kiire pysäyttää Pukarajärven suusta itsekseen liikkeelle lähteneet tukit, jotka olivat ehtineet lipua alavirtaa jo jonkin matkaa. Hommaa helpotti se, että jokeen oli tällaisten tapausten varalta sidottu tukki poikittain. Tuuli tiesi miehille joskus kahtakin rokulpäivää. Silloin moni vain nukkui ja nukkui pois univelkaansa, toteaa Veera Mäkipää. – Hereillä olleet puhelivat ja vitsailivat keskenään. Yhtenä keväänä oli yhdellä tukkilaisella mukanaan haitari.

Veera Mäkipää ei muista tukkilaisten juopotelleen Luhtalassa, vaikka tietää sellaista muualla tapahtuneen. – Naiset saivat olla rauhassa tukkilaisilta. Ei kukaan kylän likoista puhunut mistään ongelmista.

Teksti: Merja Åkerlind

Luhtalan väestä ja tukkilaisista otettiin yhteiskuva ilmeisesti 1930-luvulla. Lierihattuinen isäntä Kalle Aaltonen seisoo takana toisena vasemmalta. Edessä istuu hänen sisaruksistaan Rauha (myöhempi Kylliäinen) ja tämän takana Väinö ja tästä oikealla Tyyne (Raiskio) ja Paavo. Kuva: Akseli Ruokola, Veera Mäkipään kokoelma

Kyläläisten mietteitä

TUKKILAISTUVASTA

Tukkilaistuvan ohi ajavat kyläläiset ja kausiasukkaat ovat seuranneet kasvavalla uteliaisuudella tapahtumia Tuvan ympärillä. Millä mielellä avajaisia odotetaan ja millaisia vaikutuksia näyttelyllä saattaa olla kylällemme?

Nykyään päijäläistä Jouko Ikosta voi hyvällä syyllä kutsua kylän monitoimimieheksi ja talkoolaisten primus moottoriksi. Jouko on aina siellä missä tapahtuu. Uitonäyttely on hänelle sydämen asia -eikä syyttä.

Hän kertoo syntyneensä 50 metrin päässä Puumalan sahan uittorännistä. Puumalan saha oli Itä-Suomen ensimmäinen vientisaha. Hänen isänsä oli Enso Gutzeitin metsätyönjohtaja ja kesäisin uittopäällikkö. Kun Jouko oli 11-vuotias, perhe muutti firman käskystä Savitaipaleelle.

-13-vuotiaana olin ensimmäistä kertaa kuorimassa propsia ja pari vuotta myöhemmin uittohommissa tukkeja vierittämässä ja keluveneen apumiehenä, Jouko muistelee.

Jouko Ikonen oli ehkä myös ensimmäinen, joka heitti ilmoille ajatuksen jonkinlaisesta uitonäyttelystä. Olli ja Risto Lehto olivat muutamia vuosia sitten pitämässä Pirtillä metsätöihin ja tukkilaisuuteen liittyvää tapahtumaa ja veivät halukkaita katsomaan Kotirannan riihessä säilössä olevia metsätöihin liittyviä aarteitaan. Muutenkin Ollia ja Ristoa tavatessa juttu kiertyi aina uittohommiin, koska aihe oli Joukolle tuttu lapsuudesta asti. Siitä idea sitten pikkuhiljaa lähti muhimaan, kuten muualla lehdessä olevista jutuista voi lukea. Tukkilaistuvan näyttely ei ole parin vuoden tulos.

Kun Joukolta kysyy, mitä hän odottaa näyttelyn vaikuttavan kylään, vastaus on selvä: siinä on meidän tulevaisuus! Se on rikas lisä Riihigallerian ja Tiekirkon kokonaisuuteen. Päijälään kannattaa tulla kauempaakin! Hän kehuu kyläläisten ja kausiasukkaiden yhteistyötä ja talkoovoimaa; se on ollut välttämätöntä. Ilman sitä lukuisat hankkeet eivät olisi onnistuneet. Ydinporukkaa on ehkä 15 henkeä ja lisäksi satunnaisemmin talkoisiin osallistuvia.

Jouko Ikonen taas kerran talkoissa.

-Mottomme on: kunhan pääsee pois kotoa! (vitsivitsi) Kuten näkyy, yhteishenki ja huumori sitovat talkooporukan yhteen.

Kyläläisistä ja kausiasukkaista löytyy lähes kaiken alan ammattilaisia, jotka ovat antaneet taitonsa Tukkilaistuvan rakentamiseen: sähkömiehiä, putkimiehiä, maansiirtokoneen käyttäjiä, maalareita, mattomiehiä, päteviä rakennusmiehiä, it-ammattilaisia. Onpa Jouko Ikonen osa-omistama Etelän Puutavara lahjoittanut materiaalia, kuten muutamat muutkin tahot.

Jos haluaa etsiä haasteita, niitä on varmasti kylämme ikärakenne. Pitäisi löytyä nuorempia vastuunkantajia, jotta homma jatkuisi. Mutta Joukon filosofian mukaan kaikella on tapana järjestyä.

Jotta näyttely säilyttäisi kiinnostavuutensa ensimmäisen vuodenkin jälkeen, pitää suunnitella erilaisia teemaviikonloppuja ja tempauksia. Lapsia ja nuoriakaan ei pidä unohtaa, sillä etenkin metsäkoneiden aikakaudella kasvaneelle nuorisolle näyttelyn sisältö on jotain ihan uutta.

-Odotan innolla ensi kesää, toteaa Jouko Ikonen haastattelun lopuksi.

Päijälässä 50-luvun alussa syntyneelle **Lauri Liehulle** metsätyöt ovat tuttuja lapsesta asti. Hän on suurimmaksi osaksi hankkinut elantonsakin sillä, mitä nyt ajoi taksia välillä. Hänen piti nuorena mennä metsäkouluun, ja hän suoritti siihen liittyvän harjoittelunkin, mutta sitten isä osti hänelle Kangasportin tilan, jonka isännäksi hän ryhtyi. Mutta metsätyöt ovat kuuluneet aina elämään.

Kun Peltovuori ostettiin 1958 Liehuun, Lauri oli pikkupoika, mutta muistaa siitä seuranneet metsätyöt. Puut ajettiin hevospelillä Pitkäveden rantaan ja uitettiin Jokipolven ja Pääskylänjoen kautta isompiin vesiin. Myöhemmin hän muistaa tukkeja ajetun Rönniin tai Siuronsalmeen Kuhmalahdella, mikä lyhensi uittomatkaa. Joskus nippuja tuotiin myös Isoniemen rantaan (Arosen ja Isoniemen välissä olevalle kaistaleelle). Hommissa oli pääasiassa paikkakunnan miehiä. Haavereiltakaan ei välttytty: joku menetti sormensa vaijerin kanssa.

1960-70-luvuilla traktorit pikkuhiljaa korvasivat hevoset metsätöissä. Itsekin Lauri ajoi veljensä Hannun kanssa neljä vuotta puita eri puolilta Kuhmoista Kuhmoisten sahalle pelkällä maataloustraktorilla, 565 Valmetilla. Laurilla on vieläkin tallella erikoisajokortti, jossa hänellä oli lupa ajaa traktoria 15-vuotiaana, mutta vain Kuhmoisten kunnan rajojen sisällä. Aiemmin puut ajettiin hevospelillä Kangasportista (Laurin nykyinen koti) Sappeen Kukasjärvelle, josta ne uitettiin Rimminjärven ja Lummeneen kautta Päijänteelle ja Kuhmoisten sahalle.

Vuonna 1973 Lauri hankki ensimmäisen oikean metsäkoneen, Valmet PKLM:n. Sen jälkeen on ehtinyt olla muutama kone. Hän on todella eänyt

Lauri Liehulle Tukkilaistuvan esineet ovat tuttuja.

monipuolisesti läpi metsätyön historian.

Laurista on hienoa, että Tukkilaistuvalla saadaan metsätyön tarinaa näkyviin jälkipolvillekin. Nykyihmiset eivät oikein ymmärrä, miten kovaa työtä oli saada puu metsästä tehtaalle ennen vanhaan.

Metsätyö- ja uittönäyttelyn vaikutusta kylälle Lauri Liehu ei osaa oikein ennustaa.

-Aika näyttää, hän toteaa lakonisesti.

-Mutta toivotaan, että ihmiset löytävät näyttelyyn, siellä on paljon mielenkiintoista nähtävää.

Päijälän Hauskalasta syntyisin olevalla nykyään Kangasalla asuvalla **Seija Tietäväisellä** ei ole omakohtaista kokemusta uitoista, mutta metsätöistä kylläkin. Hän muistelee, miten hänen ollessaan 50-luvulla pikkutyttö isä ja äiti tekivät kodin lähellä pokasahalla ja hevospelillä metsätöitä. Hän muistaa myös, miten jonain talvena pari metsuria yöpyi heidän kotonaan pirtin penkillä. Äiti myös ruokki heidät.

Hänen mielestään on tosi hieno juttu, että Tukkilaistupa saadaan talteen tällaista katoavaa historiaa, jolla on varsinkin Suomen kaltaisessa maassa ollut tärkeä merkitys. Tälläkin alalla kehitys on mennyt eteenpäin niin valtavaa vauhtia, että on tärkeää, että nuoremmatkin käsittävät, miten rankkaa työtä esi-isät hevosineen ovat tehneet. Nykyajan metsäkoneet tekevät hetkessä tuon työn.

Tietäväinen uskoo, että ensimmäisenä kesänä riittää hyvin kävijöitä, kun paikka on uusi ja kiinnostava. -Toivottavasti jatkossakin keksitään sellaisia tapahtumia, että ihmiset haluavat tulla sinne uudelleenkin. Mutta luotan siihen, että paikkakuntalaiset tuovat sinne vieraitaan ja vetovoima säilyy. Eihän toista tällaista paikkaa ole ihan lähellä, hän summaa.

Seija Tietäväinen laskiaistapahtumassa.

Teksti ja kuvat: Ulla Lahtinen

MM-RALLI PÄIJÄLÄSSÄ

-yksi kylän kesän kohokohdista

MM-ralli saapuu jälleen Päijälään, tuoden mukanaan vauhtia, yhteisöllisyyttä ja kansainvälistä tunnelmaa. Ralli nostaa Päijälän maailmankartalle tänäkin vuonna – kylän tiet ovat toimineet MM-rallin näyttämönä jo yli 20 kertaa usealla eri vuosi-kymmenellä, ja tapahtuma on tuonut kylällemme ainutlaatuisen rallileiman.

Rallipäivänä, lauantaina 1.8., parkkipaikat ja katsomot täyttyvät innokkaista katsojista, kun ralli pujottelee kylän läpi lähes yhtä soljuvasti kuin tukit tukkijätkien ohjaamana aikanaan koskessa ja ränneissä. Tänä vuonna lyhennetty reitti alkaa kylältä rivitalojen paikkeilta jatkuen Sappeen- ja Liehuntietä pitkin. Se ajetaan siis päinvastaiseen suuntaan kuin useimmiten. Maali on lähellä Tampereentietä.

Päijälä kuhisee pitkin kesää talkoolaisista ja ralliin tutustujista. Talkootyö yhdistää kyläläiset, kausiasukkaat ja vapaaehtoiset, jokainen on tervetullut osallistumaan. MM-ralli on yksi kylän kesän kohokohdista

Tervetuloa mukaan kokemaan vauhti, yhteisöllisyys ja elävä Päijälä!

Mika Liehu, Päijälän EK-vastaava

"Tänäkin vuonna Päijälä rallaa... ja me olemme mukana, olethan sinäkin".

Päijälän kylän yhdistykset ovat jälleen mukana järjestämässä Suomen MM-rallia ja sen parhaita pätkää!
Päijälä pikis ajetaan la 01.08.2026.

Päijälä EK tarjoaa jälleen yli 250 vapaaehtoiselle parhaat katselupaikat ja takuulla kuumimmat rallitunnelmat. Lähde mukaan, jos haluat kokea ehdottoman huipputapahtuman sen kovimmassa ytimessä!

Etsimme vapaaehtoisia. Ilman vapaaehtoisia, ralleja on mahdotonta järjestää. Ule mukaan tekemään ralleista onnistunut tapahtuma tänäkin vuonna ja tukemaan yhdistyksiemme toimintaa.

Ralli tarjoaa hyvin erilaista hommaa, jokaiselle jotakin.

Ennen ralleja: kulkureittien raivaajia, katselualueiden ja myyntipisteiden rakentajia.

Rallipäivänä: järjestyksenvalvoja, toimitsijoita, lipunmyyjiä, liikenteenohjaajia, myyntipisteiden henkilöstöä.

Pienestäkin panoksesta on suuri apu.

Lisätietoa rallin järjestämisestä:

Rallikoordinaattori&järjestyksenvalvojat-safetyt:

Mika Liehu 0500-187180 mika.liehu@elisanet.fi

Lipunmyynti:

Leena Bragge Kyläyhdistys 0408326131 leenaobragge@gmail.com

Hannu Lahtinen Kristillinen yhdistys 0500304769 hannu.lahtinen@paijala.fi

Risto Lehto Mäkimaan Muhku 0505952051 rhlehto1@gmail.com

Voit jättää yhteystietosi ja mihin tehtävään haluaisit?

marja.ikonen@paijala.fi tai puh. 040-5247944

Kiitos jo etukäteen!

OPASTETTUJA RETKIÄ PÄIJÄLÄSSÄ?

Tapasimme Pirtillä helmikuussa Jämsässä hammaslääkärinä toimivan Virpi Kylmäsen, joka haluaa tehdä elämässään muutakin kuin ”porata”. Vapaa-aikaansa hän viettää koirineen Lummeneella Hiukkolansaareissa. Hän on lapsesta asti ollut kiinnostunut luonnosta. Hammaslääkärin työn ohella hän on opiskellut hortaohjaajaksi ja opiskelee tällä hetkellä Ahlmannilla elämystaitoja. Hän kuuli Päijälän metsä- ja uittinäyttelyn rakentamisesta ja uittoreitille rakennetusta melontareitistä, kiinnostui ja otti yhteyttä kyläyhdistykseen. Hän halusi tulla keskustelemaan mahdollisista yhteistyöhankkeista kylän toimijoiden kanssa. Paikalla olikin koolla mukava porukka aktiivisia päijäläläisiä.

Keskustelu ja ideat rönsyivät melonnasta pyöräretkiin ja kalastuksesta yrttikursseihin. Kaikkiin toimintoihin olisi mahdollista kehittää erilaisia paketteja, joissa yhdistyisivät retket, opastukset ja tarinat sekä ruokailu. Jos sellaisia olisi tarjolla, kysyntääkin voisi olla.

Varsinkin monet ulkomaiset matkailijat kyselevät metsäretkiä ja reittejä. Sysipatterin luontopolku on yksi mahdollisuus, jossa on matkan varrella infotauluja. Isojärven kansallispuisto toinen, jonne monet matkailijat suuntaavatkin – ja tietenkin melontareitti.

Silti saattaisi olla kysyntää erilaisille lyhyemmille ja pidemmille retkille, joita tehtäisiin ehkä pienen ryhmän ja oppaan kanssa. Retkeen voisi sisältyä tutustumista kauniiden maisemien lisäksi Suomen metsätyyppeihin ja metsien hoitoon. Lisäksi voisi olla jonkinlainen maasto- tai retkiruokailu tai jopa itse kerätyistä villiyrtteistä valmistettu ateria. Ruokailut eivät synny ihan itsestään, vaan vaativat tulisijojen rakentamista, jos haluaa olla riippumaton maastopalvaroituksesta.

Tuomaalan tilan kanssa ruvettiin suunnittelemaan yhteistyötä, koska Villa Vanamo vuokraavat ulkomalaiset kyselevät usein, minne voisi mennä metsäretkelle. Suomalaiset osaavat liikkua luonnossa omin neuvoin, mutta ehkä heitäkin voisi kiinnostaa opastettu retki erikoiseen kohteeseen ja metsässä valmistettu ateria. Tällaisten pakettien suunnittelussa on maallikolle yllättävän paljon kaikenlaista huomioitavaa, ei vähiten turvallisuuteen ja vakuutuksiin liittyen.

Virpi Kylmänen itse kiinnostui kovasti viehättävästä kylästämmä. Hän haluaisi suunnitella jonkinlaisen opastetun kyläkierroksen, johon sisältyisi tarinoita kylän historiasta, ihmisistä ja nähtävyyksistä: Rukoushuoneesta, Pirtistä, Tukkihaustuvasta, Riihigalleriasta.

Jäämme odottamaan innolla, mitä yhteistyöstämme syntyy.

Teksti ja kuva: Ulla Lahtinen

Virpi Kylmäsen (oik.) kanssa keskustelevat vas. Ulla Välimäki, Leena Bragge, Matti Åkerlind ja Päivi Lahtinen.

KYLÄN MUITA TAPAHTUMIA

Jätkäperinneorkesteri vierailmassa Kuhmolassa Lähtörin muistikahvilan pikkujoulussa 8.12.2025

Kirjapiirissä 13.2. täysi osallistujamäärä. Keskusteltiin Pirjo Hassisen kirjasta Päiväretki varjojen maahan. Mielenkiintoista.

Päijälän päivätuokio kokoontui helmikuussa Tuomaalassa, jossa vietettiin samalla Kuhmoinen-Padasjoki kappeliseurakunnan diakoniatyöntekijän Tarja Vesikallion kuusikymppisiä. Oikealla Riitta Hellqvist onnittelee Tarjaa. Vas. Terhi Ratalahti, Elvi Hartikainen, Aulikki Niemi-Savolainen, Heikki Savolainen, Reijo Ratalahti.

LASKIAISRIEHAA PIRTILLÄ

Laskiainen oli tänäkin vuonna vähäluminen, niin kuin koko talvi ainakin tähän asti, joten metsään ei pystynyt tekemään kunnollista latua. Mutta ei hätää! Muhkulaisten tuttu luovuus tuotti taas erilaisen hiihtokilpailun. Pirtin kentän ympäri oli tehty parinsadan metrin pituinen latu, joka piti kiertää kolme kertaa. Mutta voittaja ei ollutkaan se, joka hiihti nopeimmin, vaan tavoitteena oli käyttää reittiin tasan 5 minuuttia ja 30 sekuntia. Se, joka osasi parhaiten ilman kelloa arvioida hiihtovauhtinsa, oli voittaja. Se oli yllättävän vaikeaa, mutta 11 urhoollista hiihtäjää uskaltautui kilpailuun.

Kolmen kärki:

1. Anna Maria Karjalainen
2. Matti Åkerlind

Jaettu 3. sija: Olli Lehto ja Jyrki Matikainen (toinen hiihti liian hiljaa ja toinen liian kovaa, mutta sekuntisaldo oli sama)

Aino oli taas tullut aikaisin keittämään herne-soppaa. Ulkona laavulla sai paistaa makkaraa. Kahvin kanssa tarjolla oli tietysti myös laskiaispullia. Ne, jotka eivät uskaltaneet hiihtämään, harrastivat Pirtin salissa penkkiurheilua seuraamalla olympialaisten hiihtokisoja. Paikalla kävi pullien menekistä päätellen kuutisenkymmentä ihmistä nauttimassa raikkaasta talvisäystä ja tapaamassa tuttuja.

Teksti ja kuvat: Ulla Lahtinen

Olli Lehto, Terhi ja Reijo Ratalahti sekä Anna Maria Karjalainen vertailevat voitteleuaan ennen kisaa.

Makkaroita odotellessaan maailmaa parantavat Hannu Kaleva, Pauli Vahdersalo, Hannu Lahtinen, Jouko Ikonen, Leena Kilpinen ja Marko Helminen.

Toiseksi parhaiten nopeutensa arvioineen Matti Åkerlindin tyylinäyte.

Ainon hernesoppa teki kauppansa. Etualalla Terhi ja Reijo Ratalahti.

PÄÄSIÄISHARTTAUS

12x6000 enkeliä

Kiirastorstai-iltana Jeesus meni oppilaineen aterialta Getsemaneen, jossa hänet vangittiin. Pietari ryhtyi puolustamaan Jeesusta. Hän otti miekan ja sivalsi yhdeltä mieheltä korvan irti. Silloin Jeesus sanoi Pietarille: ”Joka miekkaan tarttuu, se miekkaan kaatuu. Luuletko, etten voisi pyytää apua Isältäni? Hän lähettäisi tänne heti kaksitoista legioonaa enkeleitä ja enemmänkin. Mutta kuinka silloin kävisivät toteen kirjoitukset, joiden mukaan näin täytyy tapahtua?”

Ei Jeesusta vangittu, ruoskittu, pilkattu eikä ristiinnaulittu siksi, ettei hän olisi kyennyt puolustautumaan. Pari kertaa aiemminkin hänet oli yritetty tappa. Nasaretilaiset olivat aikoneet syöstä hänet alas siltä jyrkänteeltä, jolle heidän kaupunkinsa oli rakennettu. Mutta Jeesus vain käveli rauhallisesti pois paikalta, eivätkä nasaretilaiset pystyneet edes koskemaan häneen. Toisen kerran fariseukset aikoivat kivittää hänet, mutta hän poistui heidän näkyvistään. Silloin ei vielä ollut Jeesuksen aika kuolla eikä sillä tavoin.

Jos Jeesus olisi tahtonut, hän olisi voinut säästyä siltä kauhealta, mitä hänelle tehtiin. Mutta hän kohtasi kaiken vapaaehtoisesti, ei stooalaisen tyyneesti vaan kovan rukouskampailun jälkeen Getsemanessa. Hän oli tullut maan päälle opettamaan, minkälainen Jumala on, mutta myös antamaan itsensä uhriksi meidän puolestamme.

Vähän ennen kuolemaansa hän sanoi seuraajilleen: ”Minä annan henkeni ottaakseni sen jälleen takaisin. Ei kukaan sitä minulta riistä, itse minä sen annan pois. Minulla on valta antaa se ja ottaa se takaisin.”

Jeesus suostui alttiiksi pahuuden hirmuvalloille, jotka kävivät kaikella voimallaan hänen kimppuunsa, että me säästyisimme niiltä. Hän joutui Jumalan hylkäämäksi, ettei meidän tarvitse tulla hylätyiksi. Jos me tämän ymmärtäisimme, olisimme siitä kiitollisemmat kuin mistään muusta. Osaisimme iloita Jumalan lahjasta enemmän kuin mämmistä tai suklaamunista. Eikä se ilo jäisi vain pääsiäisen vapaapäiviin, vaan sitä riittäisi läpi elämän.

Siunattua pääsiäistä kaikille lukijoille!

Anita Ojala

Värityskuva lapsille ja lapsenmielisille

VIELÄ EHDIT NÄYTTELYYN!

Tiekirkkokesä lähestyy! Edellisessä numerossa kerroimme yhteisestä valokuvanäyttelyideasta. Saimme jonkin verran yhteydenottoja, mutta enemmänkin kuvia tiekirkon näyttelyyn mahtuisi. Vielä ehtii!

Koska olemme nähneet esim. kylän FB-sivuilla, miten hienoja valokuvaajia kylällämme asuu, rohkaisemme jokaista etsimään arkistoistaan ELÄMÄNSÄ KUVAN.

Kuvan otsikko voisi olla ”Elämäni kuva / tärkeä hetki...”, eli kuvassa pitäisi olla omistajalleen tärkeä hetki / paikka / ihminen / eläin, ja siihen liitettäisiin pieni tarina siitä, miksi se on tärkeä. Valokuvien ei tarvitse liittyä Päijälään, ne voivat olla aivan arkisia elämän hetkiä, kunhan ne ovat omistajalleen syystä tai toisesta rakkaita. Kuvaan liitetty pieni tarina kertoisi, miksi.

Äitienpäivä olkoon uusi **dead line**; Silloin ehdimme teettää kuvista isommat kopiot. Jos ei sinulla ole vielä mielessä sitä elämän tärkeintä kuvaa, selaapa puhelintasi; varmasti sieltä löytyy joku, joka on sinulle merkityksellinen. Rohkaisemme siis kaikkia osallistumaan ja jakamaan oman tärkeän hetkenne: sen ei tarvitse olla mikään suuri historiallinen tapahtuma tai taidekuva, parhaat hetket ovat usein ohikiitäviä.

Ohessa pieni esimerkki, millainen kuva ja tarina voivat olla.

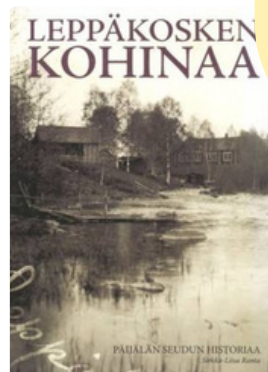
1990-luvun puolivälissä tutustuin Porvoossa kuvan kahteen lastentarhaopettajaan. Siitä lähtien olemme ystävinä katsoneet samaan suuntaan toisiamme tukien ja elämästä iloiten. Työkaverit alkoivat kutsua meitä kolme lastentarhaopea ”blondeiksi”, kun meille yhdessä ollessamme sattui ja tapahtui. Vuosia nämä rakkaat ystäväni tekivät kesäretken luokseni Päijälään. Ruokailun, saunomisen ja kylän tarjoamien aktiviteettien mukaan idea kehittyi: miljööhän on Elsa Beskowilainen ja me olemme kuin ”Täti Vihreä, täti Ruskea ja täti Sinipunainen”, kunkin luonteen ja värimieltyymysten mukaan. Vierailuajankohdaksi valikoitui syystoripäivä: voimme ilahduttaa muitakin kuin itseämme tädeiksi pukeutumalla. Niin sitten tapahtui useampana vuonna. Tässä kuvassa tädit Ruskea ja Sinipunainen ovat matkalla torille 2009.

Olen Riitta Hellqvist, Kesät olen elänyt vuodesta 1968 tiiviisti taustalla näkyvässä Rukoushuoneen vieressä sijaitsevassa äitini syntymäkodissa, Uusirannassa, ja viimeiset 7 vuotta talvet Kuhmoisten kirkolla.

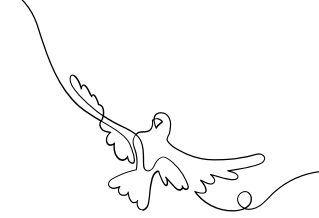
Jos kiinnostuit, laita viestiä tai vedä vaikka hihasta!

riitta.hellqvist@gmail.com 040 7512208 (Riitta Hellqvist)
vintturinniemi@gmail.com 0400 780100
(Aulikki Niemi-Savolainen)
ullalah48@hotmail.com 050 3245532 (Ulla Lahtinen)

Hei ystävät ja kyläläiset!
Leppäkosken kohinaa -kirjaan ei vielä toistaiseksi saada uutta painosta, mutta kannattaa seurata Antikvariaattien tarjontaa. Sieltä löytyy kirjaa vaihtelevin hinnoin + postituskulut.
PSKY

REIJO KOSKISEN MUISTOLLE

4.11.1936–8.12.2025

Reijo Koskinen syntyi seitsenlapsiseen maanviljelijäperheeseen. Jo nuorena hän oppi työn teon, vastuun ja sitkeyden, joka seurasi häntä läpi elämän. Myöhemmin Reijosta tuli Lehtolan tilan isäntä – tehtävä, jota hän hoiti rauhallisella, harkitsevalla otteella ja suurella sydämellä.

Tulevan vaimonsa Marjatan Reijo tapasi Päijälän Osuuskaupassa, jossa Marjatta oli töissä. He avioituivat 1966 ja saivat kaksi poikaa, Pasi ja Vesan. Yhdessä he kehittivät Lehtolan tilasta lypsykarjatilan, jossa oli parhaimmillaan 16 lehmää – aina vuoteen 1996 saakka. Eläinten hyvinvointi ja huippulaatuinen maito olivat heille kunnia-asioita. He viljelivät myös emännän kotitilan, Heinojan, peltoja karjan rehuksi. Alkuvuosina tilalla oli muutamia lehmiä, sikoja ja työhevonen. Reijo teki töitä kiireettömästi mutta tehokkaasti – rauhallinen ulkokuori kätki sisälleen valtavan työmäärän ja periksiantamattoman tahdon.

Metsätyöt olivat Reijolle mieluisa vastapaino maatilan arkeen lähes viime vuosiin saakka. Oman talon polttopuut syntyivät hänen käsissään, samoin rakennus-, hitsaus- ja koneenkorjaustyöt sujuivat luontevasti. Lehtolan päärakennus ja monet muut tilan rakennukset ovat suurelta osin hänen tekemiään. Reijo osallistui myös metsätaitokilpailuihin – pokaali kirjahyllyssä muistuttaa niistä vuosista. Kalastus oli erityisesti nuorempana hänelle tärkeä harrastus.

Ensimmäisen autonsa Reijo hankki vuonna 1959. Hän oli myös kylällä ensimmäisten joukossa, joilla oli hytillinen traktori – aikansa edistyksellisyyttä sekin.

Lemmikit olivat Reijolle rakkaita. Nuorena hänellä oli suomenpystykorva Malle, joka kulki mukana myös kauas metsätöihin. Myöhemmin kissoista tuli tärkeitä seuralaisia. Roope-kissan lempipaikka oli nukkua Reijon kainalossa öisin.

Lypsykarjan hoito oli sitovaa työtä, jossa lomina ja vapaapäiviä oli vähän. Reijo asui koko ikänsä Lehtolassa, lukuun ottamatta varusmiespalvelusta Tuusulan Hyrylässä. Häämatka suuntautui Lappiin ja Pohjois-Norjaan. Ulkomaanmatkoja olivat maidontuottajien maitokerhon matka USA:han Floridaan 1990-luvulla sekä matka Luxemburgiin, Brysseliin, Pariisiin ja Mosel-joen seuduille 2000-luvun alussa. Marjatan kanssa he vierailivat eri puolilla Suomea tuttavien ja sukulaisten luona, varsinkin lehmistä luopumisen jälkeen. Monena kesänä Reijo nähtiin kylän torilla myymässä tekemiään saunavihtoja. Hän satoi vihdat perinteiseen tapaan koivusta väännettyillä siteillä ja opasti taitoa myös muille.

(VV 2/15)

Saunominen oli Reijolle tärkeää koko elämän ajan. Hän oli veistänyt hirrestä omin käsin rantasaunan Latojärven rantaan. Sauna oli hänelle paikka rauhoittua, puhdistautua ja olla omien ajatusten kanssa – osa arkea ja hyvinvointia aivan loppuun saakka.

Reijo seurasi aikaansa tarkasti. Päivän lehdet luettiin huolellisesti, ja televisiosta hän seurasi uutisia ja ajankohtaisohjelmia. Hän osallistui vuosien varrella myös kylä- ja pienviljelijäyhdistyksen toimintaan – enemmän tekijänä kuin esillä olijana.

Marjatan sairastuttua Reijo toimi hänen omaishoitajanaan. Vaimonsa poismenton jälkeen hän jatkoi elämää kotona itsenäisesti neljä ja puoli vuotta. Se aika kuvastaa hyvin hänen luonnettaan: hiljaista sitkeyttä, omatoimisuutta ja kykyä selviytyä arjesta omalla tavallaan.

Lapsenlapset, kolme pojantytärtä, olivat Reijolle erityisen rakkaita. Heille vaari oli turvallinen, lempeä ja luotettava aikuinen, jonka kanssa vietetyt hetket jäivät tärkeiksi muistoiksi.

Reijo Koskinen muistetaan rauhallisena, avuliaana ja periksiantamattomana miehenä, joka teki paljon mutta ei pitänyt ääntä itsestään. Hänen elämäntyönsä näkyy yhä pelloilla, metsissä, rakennuksissa ja monissa käsintehdyissä asioissa. Hän jätti jälkeensä esimerkin siitä, miten elää arvokkaasti, työtä tehden ja toisia kunnioittaen.

Teksti: Pasi Koskinen

Kuva: Koskisen kotialbumi

Reijo vihtaa valmistamassa vuonna 2011.

TAPAHTUMAKALENTERI

Raamattupiiri aina parillisten viikkojen torstaisin klo 18 Rukoushuoneella.
Kirjasto avoinna Pirtillä parillisten viikkojen perjantaisin aamupäivällä 9 -11.30
ja parittomien viikkojen perjantaina iltapäivällä 12.30-15

- To 23.4. klo 14 Päivätuokio Vintturissa, Hahmajärventie 392
- Pe 24.4. klo 13 Kirjapiiri Pirtillä: Tina Harnesk, Lumeenkylväjät
- La 2.5. klo 9-13 Pirtin pihansiivouspäivä
- La-Su 9.-10.5. Seijan Pidot ilmoittelee äitienpäivälounaasta Päijälässä
- Ti 12.5. klo 14 Päivätuokio Kohisevalla, Päijäläntie 93
- La 16.5. klo 9-13 Kevättori Päijälän Pirtillä
- Pe 22.5. klo 13 Kirjapiiri Pirtillä: Markus Nummi, Käräjät
- Su 24.5. klo 15 Kristittyjen yhteiset seurat Päijälän rukoushuoneella
- Ke 3.6. klo 14 Kinkerit Päijälän rukoushuoneella
- La 6.6.-25.7. klo 10-13 Lauantaitori Päijälän Tukki-laistuvan pihassa (ei 20.6.)
- Su 7.6. klo 12 Tukki-laistuvan näyttelyn avajaiset Päijälässä
- Ti 16.6. klo 18-20 Riihigallerian avajaiset Päijälässä
- Pe 19.6. klo 10-13 Lauantaitori Päijälän Tukki-laistuvalla, Muhkun juhannuskisat
- Su 28.6. klo 14 Tiekirkon ja näyttelyn avajaiset Päijälässä
- Tiekirkko avoinna 28.6. - 26.7. ti-su klo 12.30 - 17.30
- Su 5.7. klo 13 Runon ja Suven päivä Päijälän Pirtillä
- La 11.7. klo 13 PVY:n 100-vuotisjuhla Päijälän Pirtillä
- La 18.7. klo 9-13 Kesätori ja lastentapahtuma sekä
- Muhkun järjestämä petankkikisa Päijälän Pirtillä
- Su 19.7. klo 18 Yhteislaulut Päijälän Riihigallerialla, Kuhmoisten Pelimannit

Tunnistatko Tukki-laistuvan mysteriesineitä?

Kuinka hyvin tunnet vanhoja metsätyön tai uiton työvälineitä?

Jos tunnistat kuvien esineet, lähetä vastauksesi sähköpostilla äitienpäivään mennessä Risto Lehdolle rhlehto1@gmail.com. Oikean vastauksen tai parhaan arvauksen lähettäneet palkitaan Tukki-laistuvan avajaisissa pienellä yllätyksellä.

Kuvat: Lauri Onali

